

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxvnième ANNÉE

1 Avril 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 342

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Nisan 1932

EDEBİ SÜTUN

GOETHE

Göthe nin bu en büyük Alman şa'irinin vefatının 100 üncü sene'i devriyesi Avrupada çok hararetli bir suretde tezkâr olunmaya başlanıdır . Bilhassa İngiliz , Fransız ve Alman gazeteleri Göthe nin hayat menkıbeleri , ibda' etdiği eserlerin mevzu'ları ve felsefeleri hakkında uzun boylu makaleler neşr etmekte dirler .

Göthe, ma'lûm olduğu üzere 1749 senesi Agustosunun 28 inci günü «Frankfurt am Mein» şehrinde doğmuş ve 1832 senesi Martının 22 inci günü « Veimar » şehrinde ölmüştür. Vücude getirdiği eserler pek çok ve kıymetlidir. " Faust „ bunların başında gelir.

Göthe nin eserleri ve hayatı okundukca , hattâ bu günkü modern insaniyyetin bile mü-kemmel ve en samimî vesa'iki halinde görü-nür. Aradan bir 'asırdan fazla zaman geçme-sine rağmen Göthnin eserleri hâlâ ehemmi-yet ve kıymetlerini muhafaza etmekte dirler . Garb harsını taşıyan milletler ve ferdler daha pek çok zaman Göthe nin eserlerinde ruh ve zamanlarının bedbinliğini giderecek ve insan-ları ahenk ve sulh içinde yaşadacak esrârı bula bileceklerdir.

Göthe nin ölüm yıl dönümü insanlık Tari-hinin pek bulanık bir devresine tesâdüf etti . Bu günkü milletler arasında Göthenin beşeriy-yete ilham etmek istediği sulh ve vifak yerine şiddetli tefrikalar ve ihtilaflar vardı. Bunun için

bu büyük ruhun hatırasının ta'zizi milletlere karşı 'adetâ ilâhî bir teselli yerine geçecektir .

Bu yüzüncü ölüm yıl dönümü , büyük ve tehlikeli fırtına içinde bunalıb kalmış olanlara sâkin bir liman ve zamanın kararsızlık ve em-niyyetsizliğinden dolayı öteye beriye ko-şan insanlara emin bir melce' gibi görünmeye lâ-yıkdır .

Göthe nin fikirleri kadar , kendine , her memleketin ruhunu bağlamış ve her zaman tefekkür 'aleminde derin izler bırakmış fikirler gösterilemez . Göthe « Universaliste » liğin 'adetâ mu'cizesini tahakkuk ettirmişdir , de-nile bilir .

Göthe hangi nesilden ve hangi kıt'adan olursa olsun her okuyucusuna , bahtiyarlık ve sükûnet ilham etmiş ve onu insanlık düşünce-lerinin şahikalarına çıkarmak istemiştir .

Göthe, insanların ruhunun derinliğine ve insanlık bilgisinin uzaklarına kadar bir meş'a'e halinde 'akıl ve idrak taşımaya çalışmıştır . Bu hârikul'ade ruhun bütün mesâ'isi, insanlık ih-tirasının karanlık karışıklıklarına nur ve intizam getirmek ve insanlık bilgisinin göze görünen ayrılıklarını büyük bir samimiyyet halinde bir-leştirmek için da'imî bir mücâhede olarak tas-vir ve izah oluna bilir.

Göthe nin bu tenvir ve tenzih' mücâhedesini ilk evvel kendi nefsinde başladı ve git gide mu-hitine ve vatanına ve nihayet bütün insanlık

'alemine yayıldı. Şunu i'tiraf mecburiyeti vardır ki, Goethe'nin fikir dünyasına hakkile nüfuz edebilmek için her şeyden evvel bir Alman mütefekkeri olmak lâzımdır. Daha açık bir ifade ile ancak bir Alman mütefekkeri Goethe'nin eserlerindeki terbiye ve felsefe hakikatine vakıf ola bilir.

Avrupa milletleri içinde Goethe'nin hemen bütün eserlerini kendi lisanına nakl etmemişi yok gibidir. Yunan 'ulemasından Hatzopoulos, on iki senelik çetin mesa'iden sonra meşhur « Faust » unu tercüme ede bilmiştir.

Lisbon Darülfünunu Profesörlerinden Ma'arif Nâzırı « Gustavo Gradeiro Ramos » **« Faust hakkında tedkikat »** namında iki cildlik bir eser yazmıştır. Yine Portekiz Profesörlerinden Ferrand d'Almeida ve Gombra Darülfünunu alman institüt müdürü Provdenciya, Goethe'nin eserleri üzerinde yaptıkları tedkikata da'ir muhtelif makaleler ve eserler yazmışlardır.

İhtilâlin yetiştirdiği Rus mütefekkerlerinden « Valarji Bryjussow » **Faust** u ruscaya nakl ettiği gibi Sayetzki, Serwinski, Katschewski namındaki muharrirler dahi Goethe'nin diğer eserlerini ruscaya tercüme hususunda mesa'î sarf etmektedirler. Zâten Rusyada ihtilâlden sonra 1920 senesinde Goethe'nin bütün eserlerini ruscaya nakl ve tercüme vazifesile mükellef olmak üzere 'ilmî bir hey'et teşkil olunmuşdu, bu hey'et hâlâ vazifesine devam etmektedir. Bundan başka bu senelerde Goethe'nin Morphologie, Optique, Philosophie sahalarında yaptığı tedkikata da'ir bir kitab neşr olunmuştur.

Goethe, mevcut eserlerinin verdiği kana'ata göre, da'ima sulh ve intizam içinde yaşamayı seven ve bunu insanlar arasında neşr ve ta'mime

çalışan bir ictimaiyyatçıdır. Eeselerinin birinde « genclğimden beri anarchie den nefret ederim. » diyen Goethe, ferdlere ve milletlere müsalemeti ve emniyyet ve muhabbeti ilhama çalışmış ve hürriyyet ve istiklâlî 'âşıkı olarak yaşamıştır. « Yunanilerin memleketi » 'unvanile yazdığı bir kitaptan 100 sene evvelki Yunan istiklâl mücadelatını hararetle ta'kir ettiği anlaşılmaktadır.

Goethe, Almanyanın 36 hükûmete ayrıldığı ve bu hükûmetler arasında gömrük ve idare siyasetinden dolayı mücadele devam ettiği bir zamanda istikbali görerek alman vahdetini istemiştir. Goethe, o zaman bir almanın bu 36 hükûmet arazisi içinde seyahat çantası açılmaksızın seyahat edebilmesini temenni etmişti. Goethe'nin bu temennisi ümid ve tahmin olduğundan daha seri' bir surette inkişaf ve tahakkuk etmiştir.

Alman Hariciyye Nâzırı müteveffa Ştrese-man bir nutkunda demişti ki « Goethe'nin vatani Prusya veya Saksonya-Weimar olmayub bütün Almanya idi, onda Vatan mefhumu, daha şümulü bir ifade ile, insanlık düşüncesi 'alemine kadar uzanırdı. Goethe milletler arasında müsterek bir harsın yüksek inkişaflarını, insanların yarada bilecekleri en büyük bir sesr olarak te'lekki etmiştir. »

Goethe'nin felsefe, edebiyat, ruhiyyat ve ictimaiyyat müntesibleri için ve daha 'umumî bir ifade ile, harsını yükseltmek isteyen milletler için vâsi' mikyasda ilham menba'ı olan eserlerinin lisanımıza nakli bu günkü mütefekkerlerimizin en vatani vazifeleribir. Çok gecikmiş olan bu mühim vazifenin ifası, 'ayni zamanda **Ma'arif Vekâleti** mizin Türk milletlerine karşı bir hars borcudur.

Şehzade Başı 11 - 3 - 932 Salih Şehabeddin

Sihhi sütun

MUHAMMED VE MUSA DİNLERİNİN YEMEYE AİD AKİDELERİ

Geçen gün Romanyanın Köstence sancağı tabiblerinin aylık « conférence » na [*] şu vak'a

[*] Yeni sihiyye kanun ve ta'limatnamelerine nazaren her sancağın koleji mevcuttur. İlmî, iktisadî conférence lar verilir.

zemin olmuşdu. Ser tabib bu müşahedatını diğer etibbanın müşahedatına 'ilâve ederek sancak etibbasına tebliğ etmiştir:

Köstencede sakin bir macar 'a'ilesi hıristiyan